

Biuletyn Tygodniowy CIZ

Biuletyn Centrum Informacyjnego Zakonów opracowywany przez zespół portalu internetowego www.zyciezakonne.pl i sekretariat Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich

21-27 maja 2013

21/2013 (221)

Wiadomość tygodnia

PROŚBA DO OSÓB KONSEKROWANYCH

„Jeden z Nas” jest pierwszą próbą podjętą przez organizacje broniące życia z całej Europy zmierzającą do zmiany europejskich przepisów, tak by zablokować finansowanie przez Unię Europejską instytucji, zajmujących się szerzeniem aborcji lub eksperymentowaniem nad embrionalnymi komórkami macierzystymi, a co za tym idzie ich niszczeniem.

Inicjatywa wykorzystuje nowe narzędzie stworzone przez Parlament Europejski, które pozwala milionowi obywateli Unii na złożenie własnego projektu zmiany prawa europejskiego. Wierzymy, że głos obywateli Europy może być wysłuchany i doprowadzić do realnych zmian w prawie dotyczącym ochrony życia.

Tak więc, by mieć szansę na zmianę europejskich przepisów w tym zakresie, musimy zebrać przynajmniej 1 milion podpisów w całej Europie. Liczymy, że Polska stanie się liderem inicjatywy i da czytelne dla wszystkich świadectwo poparcia dla zmian, zwiększających ochronę życia w UE.

„Jeden z Nas” cieszy się oficjalnym poparciem Kościoła Katolickiego wyrażonym przez Ojca Świętego Benedykta XVI w lutym br., a potwierdzonym przez Ojca Świętego Franciszka 12 maja br. Polscy biskupi na Zebraniu Plenarnym w marcu br., w komunikacie na zakończenie Zebrania również oficjalnie poparli inicjatywę, a wiele diecezji w aktywny sposób włączyło się w pomoc w zbiorce podpisów. Cieszymy się także z poparcia dla inicjatywy, jakie wyrazili przełożeni wyżsi zakonów męskich podczas swojego spotkania w Zduńskiej Woli, 15 maja br.

Organizatorzy zwracają się do osób konsekrowanych w Polsce z prośbą o pomoc w zbiorce podpisów. Niech płyty CD, które otrzymali przełożeni wyżsi trafią do odpowiednich osób w Zakonach, które będą potrafiły je wykorzystać i zaangażować

osoby świeckie w swoich parafiach do zbierania podpisów.

Pomoc inicjatywie może być realizowana przez osoby konsekrowane na wiele sposobów:

- modlitwa w intencji powodzenia akcji „Jeden z Nas”
- organizowanie zbierania podpisów po Mszach Świętych połączone z informowaniem z ambony o akcji (zorganizowanie jednej czy dwóch niedziel, gdy wierni będą mogli oddawać głosy)
- promowanie możliwości złożenia ważnego głosu przez internet (na stronie www.jedenznas.pl) i zamieszczanie na stronach zakonów oraz ich mediów społecznościowych linków czy bannerów przekierowujących do strony akcji
- zorganizowanie zbierania podpisów podczas letnich pielgrzymek pieszych i innych akcji wakacyjnych.

- informowanie o akcji oraz zbieranie podpisów w sanktuariach zakonnych (plakaty, ogłoszenia, wyłożenie formularzy, ulotek) czy podczas dni młodzieży (aczkolwiek poprzez inicjatywę mogą jedynie osoby pełnoletnie). Formularze można pobrać na www.jedenznas.pl

- przekazanie informacji do wszystkich klasztorów i domów formacyjnych wraz z zachętą, aby każda osoba konsekrowana: siostry, bracia, kapłani, osoby w formacji wsparły swoim podpisem akcję

Także dzięki aktywnemu wsparciu osób konsekrowanych w Polsce mamy szansę zebrać konieczny milion głosów i razem zmieniać system prawny Unii Europejskiej, aby ta powróciła do fundamentalnych wartości na których została ufundowana!

Jakub Bałtroszewicz
Koordynator Inicjatywy „Jeden z nas” w Polsce

Paweł Wosicki
Polska Federacja Ruchów Obrony Życia

Antoni Zięba
Polskie Stowarzyszenie obrońców Życia Człowieka

Relikwie Św. Jana Bosko przybyły do Polski

Do Polski przybyły relikwie św. Jana Bosko, wielkiego wychowawcy oraz patrona dzieci i młodzieży. W dniach od 27 maja do 17 sierpnia 2013 r. odwiedzą one ponad 50 miast i miejscowości na terenie całego kraju. Jest to wydarzenie bez precedensu dla Zgromadzenia Salezjańskiego i całej Rodziny Salezjańskiej.

Obecność relikwii w Polsce jest częścią peregrynacji relikwii św. Jana Bosko po całym świecie. Swoje światowe tournée relikwiarz rozpoczął 25 kwietnia 2009 r. na 150-lecie powstania Zgromadzenia Salezjańskiego. Zakończy się natomiast w jubileuszowym 2015 roku, na Dwustulecie urodzin Księdza Bosko. W tym czasie urna dotrze do 130 krajów na 5 kontynentach, odwiedzając wszystkie te miejsca, gdzie obecny jest charyzmat salezjański. Jednym z takich miejsc jest Polska, gdzie Salezianie prowadzą swoją działalność wychowawczą i duszpasterską od 1898 roku.

Relikwie św. Jana Bosko, które przybyły do Polski to prawa dłoń świętego. Umieszczone są one w specjalnym relikwiarzu, który przypomina sarkofag. Znajduje się w nim naturalnej wielkości rzeźba przedstawiająca św. Jana Bosko. Jest ona wierną kopią rzeźby odlanej po jego śmierci i znajdującej się w bazylice Marii Wspomożycielki w Turynie (Włochy). Cały relikwiarz waży ponad pół tony, ma dwa i pół metra długości, półtora – wysokości i metr szerokości.

Od 27 maja do 17 sierpnia 2013 r. relikwiarz odwiedzi ponad 50 miast i miejscowości na terenie całej Polski, w których pracują salezianie lub w których obecny jest charyzmat salezjański. Szczegółowy program peregrynacji dostępny jest na stronie salezjanów w Polsce.

W każdym miejscu, gdzie się pojawią relikwie będą one wystawione do publicznego kultu, najczęściej w kościołach. Dlatego do spotkania ze św. Janem Bosko w jego relikwiach zaproszeni są wszyscy ludzie: ci, którzy znają Świętego Wychowawcę Młodzieży lub są związani z Rodzi-

ną Salezjańską, jak i ci, którzy chcieliby go poznać, a zwłaszcza rodzice, wychowawcy i nauczyciele. Grupą szczególnie zaproszoną są ludzie młodzi, którym św. Jan Bosko poświęcił swoje życie i których najbardziej ukochał. Za: www.salezjanie.pl

Warszawiacy przy relikwiach Św. Jana Bosko

Przy dźwiękach dzwonów wzywających do modlitwy „Anioł Pański” oraz przy akompaniamencie orkiestry wychowanków szkoły muzycznej z Lutomierska, relikwie św. Jana Bosko zostały uroczysto wprowadzone do warszawskiej Bazyliki Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Ks. Bosko powitał przełożony inspektorii warszawskiej ks. Sławomir Łubian. Byli obecni również: ks. Dariusz Bartocha, inspektor z Krakowa, ks. Marek Chmielewski inspektor z Piły oraz współpracownicy z innych inspektorii.

Od momentu przybycia relikwii Księdza Bosko, do praskiej Bazyliki Najświętszego Serca Pana Jezusa nieustannie przybywają wierni z całej Warszawy, włączając się do modlitwy i adoracji prowadzonych przez kolejne grupy parafialne.

Poruszający jest widok zbliżających się do relikwii dorosłych, dzieci i zwłaszcza młodzieży – tych, którym św. Jan Bosko poświęcił całe swoje życie.

W godzinach popołudniowych animacje czuwania podjęli wolontariusze z Salezjańskiego Ośrodka Misyjnego w Warszawie, a następnie uczniowie Salezjańskiej Szkoły Organistowskiej z Lutomierska, wykonując kantatę ku czci św. Jana Bosko.

W tym czasie Bazylika Serca Jezusowego wypełniła się wiernymi. Kilka minut po godzinie 18.00 rozpoczęła się liturgia eucharystyczna z udziałem rodziny Radia Maryja, transmitowana na antenie telewizji Trwam i Radia Maryja. Przewodniczył jej i kazanie wygłosił abp Henryk Hozer, biskup diecezji warszawsko-praskiej; współcelebrowali: jego biskup pomocniczy ks. Marek Stolarczyk oraz ks. Sławomir Łubian, przełożony inspektorii warszawskiej salezjanów. Za: www.salezjanie.pl

15. Pielgrzymka Młodych Słuchaczy Radia Maryja

15. Pielgrzymka Młodych Słuchaczy Radia Maryja zgromadziła w sobotę, 25 maja pod jasnogórskim Szczytem kilka tysięcy osób. Hasło tegorocznego spotkania brzmiało: „Jezu jesteś moim Panem”. Na czele pielgrzymki stanęli ojcowie redemptoryści, obecni byli m.in.: o. Tadeusz Rydzek,

dyrektor Radia Maryja; o. Piotr Chyła, wikariusz prowincjała Warszawskiej Prowincji Redemptorystów.

W programie pielgrzymki znalazły się: Eucharystia, Różaniec, Apel Jasnogórski, a także wspólna zabawa, śpiew, taniec oraz pokaz sztucznych ogni.

Modlitwie Apelowej o godz. 21.00 na Wąłach Jasnogórskich przewodniczył o. Tadeusz Rydzek. „Maryjo Królowo Polski (...) przychodzimy dziś do Ciebie, przychodzimy do serca Polski, by spotkać się z sercem Matki, w wigilię dnia naszych mam” – powiedział o. Tadeusz Rydzek. „Dzisiaj Matko Najświętsza przyjmujemy Jezusa i wołamy wszyscy: Jezu Ty jesteś moim Panem. Powiedzmy Matce Najświętszej, głośno, wszyscy, całym sercem: Jezu! Ty jesteś moim Panem. Mamo dziękujemy Ci za Jezusa. On jest moim Panem” – mówił o. Rydzek.

Dyrektor Radia Maryja prosił też Matkę Bożą o to, by dała odwagę być tak jak Jezus światłem w dzisiejszym świecie; wszędzie tam gdzie jest kłamstwo i grzech. „Odwaga wiary wiele kosztuje, ale wy nie możecie przegrać miłości – nie dajcie się zniewolić” – powiedział.

Po Apelu Jasnogórskim do zebranych przemówił metropolita częstochowski abp Wacław Depo: „Tak jak jest naszą niepisaną tradycją, ale z serca wypowiedaną, powiem słowo: nie budujemy przyszłości na piasku internacjonalizmu europejskiego, ale na trwałym fundamencie jedności wiary, Kościoła i narodu. I na tę głęboką i odpowiedzialną więź nas wszystkich z serca błogostawie”.

Zwieńczeniem pielgrzymki była Msza św. odprawiona ok. godz. 21.30 na Szczytcie. Eucharystii przewodniczył bp Ireneusz Pękalski, biskup pomocniczy archidiecezji łódzkiej. Homilię wygłosił ks. Bogusław Jaworowski, Misjonarz Świętej Rodziny.

W homilii ks. Bogusław Jaworowski akcentował, że ta niezwykła uroczystość, to spotkanie w Domu Matki co roku gromadzi tych, którzy są w szczególny sposób związani wiarą w Jezusa Chrystusa. Mówił: „Taka wiara nas łączy, w tej wierze spotka-

liśmy się we wspólnocie rodziny Radia Maryja – wspólnocie młodych – tych, którzy łączą się w różny sposób poprzez fale radiowe i telewizyjne, ale przede wszystkim poprzez wiarę, i miłość, która jest zasadą chrześcijańskiego życia”.

Ks. Jaworowski prosił także młodych uczestników pielgrzymki, aby nigdy nie tracili ducha i odważnie dawali świadectwo o byciu chrześcijaninem.

Młodzi zebrani na Jasnej Górze skierowali telegram do Ojca Świętego Franciszka.

Na zakończenie Eucharystii bp Ireneusz Pękalski zwrócił uwagę, że spotkanie młodych na Jasnej Górze odbywa się w Roku Wiary, który подарował nam Ojciec Święty Benedykt XVI.

Młodzież dokonała aktu zawierzenia Matce Bożej. Następnie trzymając się za ręce młodzi pielgrzymi odśpiewali pieśń 'Abba Ojczy', której towarzyszył pokaz sztucznych ognii. Za: www.jasnagora.com

75-lat jezuitów w Gdyni

Wzgórze św. Stanisława Kostki ciągle obchodzą jubileusz 75-lecia obecności Jezuitów w Gdyni. To dobry moment, aby przyrzeć się ogromnej ilości inicjatyw i projektów w jakie zaangażowali się przez ten czas, gdyński Jezuit.

W 1935 roku zasłużony budowniczy Gdyni – Eugeniusz Kwiatkowski, przekazał jezuitom działkę pod budowę szkoły. Już pod koniec czerwca, tego samego roku, ojciec Prowincjał przysłał do Gdyni ojca Alojzego Chrobakaka, który początkowo zamieszkał gościnnie na plebanii parafii NMP Królowej Polski przy ul. Świętojańskiej, a potem u państwa Malinowskich przy ul. Tatrzńskiej 28, którzy odstąpili jezuitom trzy pokoje. Po przygotowaniu terenu pod budowę, 16 sierpnia 1936 r. przystąpiono do kładzenia fundamentów pod budowę kaplicy i domu zakonnego. Ostatecznie do nowego domu jezuitów wprowadzili się z początkiem 1937 roku. Wkrótce miał też powstać budynek szkoły. Niestety, plany jezuitów pokrzyżowała II wojna światowa i czasy komunizmu w Polsce.

Obecnie Jezuita na Wzgórzu zaangażowani są w wiele dzieł, dla tych, którzy poszukują swojej drogi, Boga i konkretnych porad na życie. Zapraszamy do obejrzenia krótkiej, filmowej opowieści o tym jak wiele

dobra i pasji można znaleźć na Wzgórzu św. Stanisława Kostki.

Za: www.gdynia.jezuici.pl

Spotkanie saletyńskich przełożonych w Dębowcu

Współczesne znaki czasu, wiara we wspólnocie zakonnej i bieżące sprawy organizacyjne – były tematami wiosennego spotkania przełożonych w Dębowcu. Od 20 do 21 maja w Centrum Pojednania La Salette w Dębowcu odbywało się spotkanie przełożonych i odpowiedzialnych za okręgi misyjne.

W poniedziałek 20 maja przed południem uczestnicy wysłuchali konferencji ks. dr. Stanisława Tokarskiego MS na temat „Współczesne znaki czasu i możliwości naszej odpowiedzi”. Ks. Tokarski podkreślił, że przełożeni mają za zadanie m.in. razem ze wspólnotą szukać konsensusu, a nie kompromisu, czyli rozmawiać tak długo, aż znajdzie się rozwiązanie, na które zgodzą się wszyscy. Po konferencji przełożeni pracowali w grupach.

Po południu o. Paweł Teperski OFMCap poprowadził konferencję dotyczącą roli przełożonego w prowadzeniu współbraci do wiary. O. Teperski zwrócił uwagę, że rolą przełożonego jest nie tyle zarządzanie i organizowanie, ile troska, by Bóg był obecny we wszystkich wymiarach życia zakonnego współbraci. Również po tej konferencji uczestnicy spotkania pracowali w mniejszych grupach.

We wtorek 21 maja przełożeni spotkali się z ekonomem prowincjalnym ks. Piotrem Ciepłakiem MS. Poinformował on współbraci m.in. o aktualnym stanie rozmów episkopatu z rządem nt. funduszu kościelnego.

Ostatnie spotkanie z przełożonymi poprowadził ks. prowincjał Andrzej Zagórski MS. Nawiązując do konferencji o. Teperskiego podkreślił, że pierwszym zadaniem przełożonego jest umacniać współbraci w wierze. Przedstawił również szereg bieżących spraw w zgromadzeniu i całej prowincji.

Kolejne spotkanie przełożonych planowane jest jesienią, od 28 do 29 września

Za: www.saletyni.pl

XXX Kodeńskie Dni Ekumeniczne

W dniach od 24-26 maja 2013 roku kodeńskie sanktuarium gościło już po raz 30-ty uczestników Kodeńskich Dni Ekumenicznych. Byli obecni chrześcijanie: rzymscy katolicy, katolicy obrządków wschodnich, prawosławni i protestanci: z Kościoła Chrześcijan Wiary Ewangelicznej oraz Chrześcijańskiego Kościoła Reformacyjnego.

Pomysł inicjatywy, która od trzydziestu lat ma miejsce w Kodniu, zrodził się jako pokłosie Spotkania Młodych w Duchu Taizé, które miało miejsce w Paryżu w

1982 roku. Rok później o. Andrzej Madej OMI - obecnie superior misji sui iuris w Turkmenistanie - zainicjował ekumeniczne spotkania w Kodniu. Od tego czasu organizatorami spotkań są Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej w Kodniu. Poprzez lata przyjeżdżały tutaj tysiące ludzi, związanych z różnymi wspólnotami chrześcijańskimi.

Od początku, Kodeńskie Dni Ekumeniczne, stanowiły oddolną inicjatywę chrześcijan - aby wspólnie się modlić, poznawać swą różnorodność poprzez przebywanie razem, nawiązywać serdeczne kontakty z chrześcijanami różnych wspólnot. Ten charakter spotkań - mniej naznaczony teorią i zawiłościami teologii, a bardziej praktyczny - sprawia, że do dnia dzisiejszego przybywa do Kodnia wielu ludzi młodych.

Szczegółowy opis przebiegu tego spotkania znajdziecie na: www.koden.com.pl

Tyniec dołączy do Federacji Miejsc Kluniackich

8 września podkrakowski Tyniec oficjalnie przystąpi do Federacji Miejsc Kluniackich, zrzeszającej klasztory, które należały do kongregacji opactwa w Cluny, pisze "Dziennik Polski".

Obecnie są w niej opactwa z Francji, Hiszpanii, Włoch, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii i Niemiec. – Tyniec będzie najdalem na wschód wysuniętym członkiem federacji. Podczas uroczystości zostanie odsłonięta tablica z symbolem róży, określająca przynależność do niej, mówi Marta Sztwiertnia z Benedyktynskiego Instytutu Kultury.

A już teraz na widzów czeka w tynieckim muzeum wystawa „Cluny – sen o tradycji”. Ten kameralny pokaz to próba ukazania związków, jakie na przestrzeni dziejów łączyły klasztor tyniecki z najsłynniejszym opactwem benedyktynskim.

Za: www.deon.pl

Niniwa-team Czwarty tydzień wyprawy rowerowej oblatów Polska-Syberia

Zakończył się czwarty tydzień „Wyprawy 2013. Polska – Syberia” z Kokotka do Wierszyny k. Irkucka organizowanej przez Stowarzyszenie Młodzieżowe NINIWA. Grupa rowerzystów ma już na koncie 3157 km i ostatnią niedzielę spędziła w wiosce ok. 400 km za Kazaniem. Przed nimi do

pokonania Ural, miasto Czelabińsk, a dalej już kierunek na południe do Kazachstanu!

Miniony tydzień to dla kolarzy doświadczenie trudu, wysiłku, poczucie niemocy w obliczu niezależnych od nich, technicznych trudności i jednocześnie opatrności Bożej. W zeszłym tygodniu doszło do co najmniej kilkunastu solidnych awarii rowerowych i dwóch karamboli kolarskich, z których jednak rowerzyści wyszli bez szwanku. Zmęczenie robi swoje, pojawiają się błędy, a wysokie wyniki dystansów i narzucony reżim jazdy to próba gonięcia straconych w poprzednim tygodniu kilometrów, gdy grupa czekała na przydzielenie eskorty policyjnej. To też rekordowy w kilometry tydzień spośród wszystkich wypraw rowerowych, bo 5 z 6 dni jazdy NINIWA Team

pokonała z wynikiem powyżej 200 km dziennie! I to po nieciekawych jakościowo drogach.

Niedziela jak zwykle na odpoczynek, ale tym razem w niezbyt komfortowych warunkach sanitarnych (mycie w tzw. „bani”).

Ostatnie dni to też kontrastowe doświadczenie nowoczesności, jakości i estetyki miast takich jak Niżny Nowogród oraz Kazań! Takich miast nie powstydzilyby się kraje zachodnioeuropejskie. To duża odmiana po znajdujących się na codziennych dystansach, biednych wioseczkach i miasteczkach.

Czy rowerzyści będą tak mocno gonić kilometry również w przyszłym tygodniu? Co przyniosą góry Ural i czy wystarczy na to wszystko sił? Przekonamy się niebawem. Codzienne relacje z rajdu, multimedia i ciekawostki można znaleźć na oficjalnej stronie wyprawy www.niniwateam.pl.

Refleksja Tygodnia

PRAWO MUSI STAĆ PO STRONIE BEZBRONNYCH

Rozmowa o podstawach etycznych i prawnych Inicjatywy „Jeden z nas”

Z dr. hab. Aleksandrem Stępkowskim, wykładowcą na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, dyrektorem Centrum Prawnego Ordo Iuris, rozmawia Paulina Gajkowska

W Polsce toczy się debata na temat ochrony człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci. Czy obecne uwarunkowania prawne, choćby Konstytucja, pozwalają na egzekwowanie kar za ataki na życie dzieci w prenatalnej fazie rozwoju?

– Wydaje się, że te podstawy nie tylko istnieją, ale też są dość oczywiste. Artykuł 38 Konstytucji zapewnia prawną ochronę życia ludzkiego każdemu człowiekowi. Na gruncie współczesnej embriologii nie ma podstaw do twierdzenia, że człowiek powstaje w innym momencie niż w chwili zapłodnienia. Również w świetle art. 30 Konstytucji, nakazującego traktować przyrodzoną i niezbywalną godność człowieka jako źródło praw podstawowych, w tym również prawa do życia, nie może być wątpliwości. Określenie „przyrodzony” oznacza tyle co naturalny. Chodzi o właściwości wynikające wprost z faktu, że byt jest tym, a nie innym bytem, czyli właściwości związane ściśle z tożsamością danego bytu, których ten nie nabywa w trakcie rozwoju, ale posiada je od początku. Wskazuje na to również przymiot niezbywalności. Wyzbycie się tej naturalnej właściwości nie jest możliwe tak długo, jak długo byt pozostaje sobą. Wyzbycie takie oznacza bowiem unicestwienie bytu. Innymi słowy, człowiek od początku do końca posiada swoją ludzką godność, która jest źródłem jego praw i tym samym źródłem prawa do życia. Ta ontyczna tożsa-

mość człowieka manifestuje się w postaci jego struktury genetycznej, która powstaje bezpośrednio po zapłodnieniu ludzkiej komórki jajowej. Podsumowując, trzeba stwierdzić, że istniejące obecnie na poziomie ustawowym ograniczenia czasowe ochrony życia ludzkiego są niekonstytucyjne. Jest tak już z tego powodu, że depenalizacja zamachów na życie człowieka w pierwszych tygodniach jego prenatalnej egzystencji godzi w samą istotę prawa do życia, a zatem nie może być uznana za dopuszczalną w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji, wyraźnie wykluczającego możliwość takiego ograniczania praw, które skutkowałoby naruszeniem ich istoty.

Wśród naukowców pojawiają się głosy, że dziecko w fazie prenatalnej nie jest człowiekiem. Są również naukowcy uważający, że skoro dziecko przed urodzeniem i po urodzeniu nie różni się właściwie niczym, to aborcja pourodzeniowa powinna być powszechnie dostępna. Czy można już mówić o realnych zagrożeniach wynikających z tego typu twierdzeń?

– Nie jestem pewien, czy z tego typu poglądów wynikają zagrożenia dla naszej cywilizacji. Precyzyjniej byłoby stwierdzić, że tego typu poglądy są świadectwem już istniejącego głębokiego kryzysu naszej kultury intelektualnej. Pojawiły się one 40 lat temu w pracach Michaela Tooleya i zostały podchwyczone skwapliwie przez wielu zwolenników aborcji i eutanazji na czele z Peterem Singerem. Należy jednak przyznać, że autorzy ci są konsekwentni w swych poglądach. Singer nie ma problemu, by przyznać, że człowiek przed urodzeniem i po urodzeniu jest człowiekiem. Powiem więc, Singer skwapliwie to przy-

znaje. Stwierdza jednak, że skoro powszechnie akceptuje się na Zachodzie aborcję, to oznacza to, że prawo do życia nie przysługuje człowiekowi. Ono ma przysługiwać „osobie”. Tu zaś, powołując się m.in. na św. Tomasza, podkreśla, że pojęcie osoby nie jest tożsame z pojęciem człowieka. Odwołując się następnie do sformułowań wyjętych z pism Johna Locke’a, konstruuje pojęcie „osoby” w oparciu głównie o kategorię samoświadomości i stwierdza, w sposób trudno do zakwestionowania, że nie wszyscy ludzie są tak rozumianymi „osobami”, natomiast cechy osobowe można przypisać niektórym zwierzętom. W ten sposób odmawia człowieczeństwu jakiegokolwiek doniosłości etycznej. Niestety, są to argumenty bardzo łatwo przemawiające do umysłowości współczesnego człowieka.

Wówczas zamordowanie dziecka przestaje być czymś potwornym i ze wszelki miar domagającym się kary, a staje się „dopuszczalnym prawem”.

– Autorzy ci, uznając, że aborcja to zaledwie pewien „zabieg” dopuszczalny względem ludzi nieposiadających statusu „osoby” (który sobie ci autorzy ustalili), powinien być dopuszczalny względem noworodków, którym też trudno przypisać, tak specyficznie rozumiany, status osoby (samoświadomość). W ten sposób również dzieciobójstwo staje się „zabiegiem”. Ostateczną konsekwencją jest akceptacja tego, że silni i zdrowi mogą określać ramy czasowe, w których ludziom niewystarczająco autonomicznym można swobodnie odmówić ochrony prawnej, byle uczynić to, zachowując stosowne procedury.

Warto przywołać chociażby wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie *Bruestle vs. Greenpeace*. Czy jego treść może być podstawą do ubiegania się również na gruncie naszego prawa o całkowitą ochronę ludzkiego życia?

– Odpowiedź na to pytanie nie jest jednoznaczna. Zasadniczo przywołane przez panią rozstrzygnięcie dotyczy prawa patentowego, konkretnie „zdolności patentowej”, i – w skrócie – doprecyzowuje, że istniejący w prawie europejskim zakaz patentowania człowieka i tego, co z człowieka można wytworzyć, obowiązuje już od momentu zapłodnienia, a dokładniej – od momentu, w którym ludzka komórka jajowa zostaje wzbudzona do podziału jakkolwiek metodą. Z jednej strony więc wyrok ten ma wąskie zastosowanie do prawa patentowego, z drugiej strony jednak dokonano tam wykładni pojęcia godności człowieka, która jest kluczową kategorią chociażby na gruncie Karty Praw Podstawowych UE. Co więcej, wykładni tej dokonał Trybunał zasiadający w pełnym składzie. Wydaje się więc, że jedynym sensownym rozwiązaniem jest zaakceptowanie, że godność człowieka należy rozumieć w sposób, w jaki uczynił to Trybunał w przywołanej sprawie. To zaś już musi mieć zasadnicze konsekwencje dla sposobu, w jaki interpretujemy przepisy Karty Praw Podstawowych UE, w tym obecne w tym akcie gwarancje prawa do życia.

Naukowcy z uniwersytetu w Oregonie sklonowali ludzkie embriony, z których można pozyskać komórki macierzyste. Pierwszy przekaz był taki, że „to nie jest sklonowanie człowieka”.

– Jeśli istotnie jest tak, że sklonowano człowieka, co nie musi być takie oczywiste, to byłoby to bardzo zła wiadomość. Do tej pory mieliśmy jednak już do czynienia z tego typu fałszywymi informacjami, należy zatem czekać na potwierdzenie tych informacji. Natomiast znamieną jest polityka informacyjna, którą próbuje się zamazać właściwy stan rzeczy. Proces klonowania człowieka oznacza wszczepienie jądra

komórki somatycznej do komórki jajowej człowieka, w wyniku którego komórka ta zacznie się dzielić, wytwarzając właśnie komórki macierzyste. Nie musi w wyniku sklonowania dojść do narodzin człowieka, który w ten sposób zostaje wyprodukowany. Może zostać on potraktowany jako źródło komórek macierzystych i uśmiercony na wczesnym etapie rozwoju. Niemniej klonowanie to sam proces zainicjowania podziału komórki jajowej przez wszczepienie w nią jądra komórki somatycznej. Nie jest ważne to, jak długo pozwolono rozwijać się sklonowanemu w ten sposób organizmowi. Niektóre media boją się jednak fali społecznego oburzenia i usiłują rozmyć naturę klonowania, przedstawiając je jako stworzenie nowego, w pełni ukształtowanego organizmu. Nie, klonowanie to sam proces zainicjowania rozwoju nowego organizmu w ten sztuczny sposób, o którym była mowa. Jeśli rzeczywiście pozyskano w ten sposób ludzkie komórki macierzyste, to z całą pewnością sklonowano człowieka.

Jedną z ważniejszych inicjatyw jest EIO „Jeden z nas”, której celem jest zablokowanie finansowania przez instytucje UE eksperymentów na ludzkich embrionach. Jak ocenia Pan tę inicjatywę?

– Jeśli chodzi o ocenę tej inicjatywy, to może być ona tylko jedna – entuzjastyczna. Grupa osób z różnych krajów UE uświadomiła sobie normatywne konsekwencje wyroku w sprawie *Bruestle* i postanowiła, w drodze skomplikowanej procedury Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej, poprzez nacisk społeczny, wymusić na decydentach unijnych wyraźne ich przyznanie. Chodzi głównie o sposób rozumienia kategorii godności człowieka, na który Trybunał jednoznacznie wskazał w tym wyroku. To przedsięwzięcie jest bardzo złożone i wymaga wielkiego zaangażowania. Warto zwrócić uwagę, że polski komitet tej inicjatywy działa w warunkach braku realnego wsparcia finansowego. Niemniej w inicjatywę tę zaangażowanych jest wielu znakomitych prawników, którzy dysponują wystarczającymi kwalifi-

kacjami, by pokonać opór struktur urzędniczych. Aby jednak mogli oni działać, najpierw społeczeństwa krajów europejskich muszą dać im oręż do ręki. Tym orężem jest milion podpisów pod inicjatywą. Jestem pewien, że samych Polaków stać byłoby na ten milion, czy jednak jesteście gotowi uznać, że jest to „nasza sprawa”? Osoby zainteresowane szczegółami tej inicjatywy mogą zaprosić na seminarium zorganizowane z inicjatywy Centrum Prawnego *Ordo Iuris*, które odbędzie się już dziś przed południem na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW.

W Polsce zbierane są podpisy pod projektem ustawy znoszącej przesłankę eugeniczną w ustawie aborcyjnej. Można powiedzieć, że obecnie mamy do czynienia z kryptoeugeniką, która może ewoluować w jeszcze bardziej radykalnym kierunku?

– Myślę, że nikt nie ma co do tego wątpliwości. Obecnie w Polsce coraz częściej uznaje się, że niektóre dzieci nie powinny się urodzić. Uzasadnia się to współczuciem dla nich, fakt jednak jest taki, że ktoś chce decydować o tym, które dzieci mają odpowiednią jakość, by warto było je rodzić. To jest czysta eugenika, choć odbywająca się jeszcze na stosunkowo niewielką skalę. W społeczeństwach zachodnich dzieci z wadami genetycznym właściwie się nie rodzą i to bynajmniej nie dlatego, że opanowano technikę niedopuszczającą do powstawania tych wad. Po prostu aborcję eugeniczną uznano za procedurę standardową, a w Polsce można obserwować już tendencje do upowszechniania się tej mentalności. Znane są przypadki wywierania presji przez lekarzy (sic!) i personel medyczny na rodziców, u których dziecka stwierdzono wady. Jeśli stan prawny nie zmieni i treść ustawy o planowaniu rodziny nie zostanie doprowadzona do stanu jej zgodności z Konstytucją, to będziemy obserwować pełzającą dehumanizację, a potem eliminację najsłabszych i najbardziej bezbronnych spośród nas. Za: www.naszdziennik.pl

Wiadomości zagraniczne

Papież w Asyżu – 4 października

Ojciec Święty Franciszek – odpowiadając na zaproszenie do Asyżu, wystosowane do niego przez biskupów Umbrii, zakomunikował w liście z dnia 23 maja 2013 roku (podpisanym przez Substytut Sekretariatu Stanu, a zaadresowanym do biskupa Asyżu Domenico Sorrentino), że przybędzie do miasta św. Franciszka w dniu jego święta, czyli 4 października br.

Diecezja Biedaczyny z Asyżu cieszy się niezmiernie z tego gestu wyrażającego zainteresowanie i życzliwość.

Wraz z pozostałymi diecezjami włoskimi zaangażowanymi w tradycyjną ceremonię zapalenia lampki oliwnej Patronowi Włoch w dniu jego uroczystości, oddając uczucia wszystkich synów św. Franciszka, należą-

cych do różnych zakonów, jak również władz miejskich i regionalnych, wyraża wdzięczność papieżowi Franciszkowi i z serdecznością go oczekuje. Wstawiennictwu Świętego z Asyżu wszyscy zawieramy posługę papieża Franciszka oraz drogę moralną i społeczną naszego kraju” – głosi komunikat opublikowany na stronie internetowej diecezji asyjskiej (www.diocesiassisi.it).

Radość tę podziela kustosz *Sacro Convento* w Asyżu fr. Mauro Gambetti: „Gromkie brawa braci ze wspólnoty *Sacro Convento* w Asyżu zgromadzonych w refektarzu

klasztornym oraz dźwięk dzwonów bazyliki papieskiej dały wyraz niezmiernej radości na wieść o planowanym na 4 października br. przybyciu papieża Franciszka do Asyżu. Podobnie jak w 1962 roku papież Jan XXIII, tak teraz papież Franciszek przybędzie do grobu Patrona Włoch w dzień jego święta, aby wspólnie z biskupami Umbrii zapalić lampkę wotywną. Z wyrazami wdzięczności, zintensyfikujemy nasze modlitwy, by przyjąć go z synowskim oddaniem i matczyną troską”.

Za: www.francescani.net

Nowy generał Braci Mniejszych

W godzinach porannych w Rzymie dokonano wyboru nowego Ministra Generalnego. Zarząd Generalny wraz z prezesami i wiceprezesami poszczególnych konferencji oraz kustosz Ziemi Świętej powołał na ten urząd dotychczasowego wikariusza generalnego o. Michaela Perry, który do najbliższej kapituły generalnej będzie kierował Zakonem Braci Mniejszych.

O. Michael Anthony Perry urodził się w Indianapolis (USA) dnia 7 lipca 1954 roku. W 1977 roku wstąpił do franciszkanów do prowincji Najświętszego Serca Pana Jezusa (USA). Śluby wieczyste złożył 10.10.1981 r., a święcenia prezbiteratu przyjął 2.06.1984 r. W swojej prowincji bracia wybrali go na Ministra Prowincjalnego. Wcześniej pracował w formacji młodym braci i postulantów. Działał na szczeblu międzynarodowym w komisji SPOS (Sprawiedliwość, Pokój i Ochrona Środowiska). Był także przez dziesięć lat misjonarzem w Demokratycznej Republice Konga.

Za: www.franciszkanie.com

Ruchy i stowarzyszenia katolickie u papieża

Gdy w wigilię Zesłania Ducha Świętego w Watykanie rozpoczynało się spotkanie przedstawicieli ruchów kościelnych i nowych wspólnot z całego świata, spadł majowy deszczycz oczyszczając atmosferę i zapowiadając liczne dary z nieba.

Potem było wspólne czuwanie, spotkanie z Papieżem i modlitwa o odnowę Kościoła. Na Placu św. Piotra obecni byli przedstawiciele ponad 150 ruchów i wspólnot kościelnych, ponad 200 tys. osób i wśród nich przewodniczący REFA.

Struktura spotkania była prosta: wspólne przygotowanie przez modlitwę, śpiew i świadectwo, powitanie Ojca Świętego i nabożeństwo z Papieżem. Na początku

wniesiono ikonę Salus Populi Romani i odśpiewano hymn do Ducha Świętego – Veni Creator Spiritus. Odczytano po włosku fragment z Listu św. Pawła do Rzymian, 8, 5-27 oraz urywek z katechezy św. Ireneusza o Duchu Świętym z traktatu Adversus haereses.

Następnie swymi świadectwami podzielili się irlandzki pisarz, John Waters oraz Paul Batthi, – pakistański lekarz brat, zamordowanego 2 marca 2011 w Islamabadzie w wieku 43 lat Shahbaza Batthiego. Potwierdził, że jego męczeńska śmierć nie poszła na marne i że żyjący w Pakistanie chrześcijanie nie pozwolą sobie odebrać nadziei. „Będziemy wciąż głosić Ewangelię, być świadkami dialogu i miłości do nieprzyjaciół nawet, jeśli będziemy musieli oddać swe życie tak jak Shahbaz”. Prosił też o modlitwę za prześladowanych chrześcijan.

W centralnej części spotkania zadano Papieżowi 4 pytania i odpowiedź na nie była tematem papieskiego wystąpienia. Zebrani pytali Papieża Franciszka o to, jak zdobyć pewność wiary i jak skutecznie głosić Chrystusa, jak Ewangelią można przemieniać współczesny świat oraz o to, jak konkretnie możemy być Kościołem ubogim i dla ubogich?

Jezus, modlitwa i świadectwa – te trzy elementy Papież wskazał, jako fundament skutecznej ewangelizacji. Podkreślił też, że świadectwo to nie wiele słów, ale przełożenie Ewangelii na konkret codziennego życia. Franciszek kolejny raz przypomniał, że Kościół nie jest ani ruchem politycznym, ani organizacją pozarządową. Wskazał, że dużym niebezpieczeństwem dla ludzi Kościoła jest skupianie się wyłącznie na skuteczności. „Podstawą jest głoszenie, dawanie świadectwa” – mówił Papież wskazując, że Kościół musi być otwarty, musi wychodzić na najróżniejsze peryferie egzystencjalne. „Chrystus mówi: idźcie i głoscie! Kiedy Kościół się zamyka staje się chory. Wolę Kościół doświadczony i poturbowany, bo idzie w świat, niż zamknięty w sobie” – wyznał Papież. Spotkanie zakończyło wspólne wyznanie wiary i papieskie błogosławieństwo.

Papież Franciszek: „Chciałbym podziękować wszystkim członkom ruchów, stowarzyszeń, wspólnot i związków kościelnych. Jesteście darem i skarbem dla Kościoła!...” (fot. SJ/REFA Copyright 2013)

W drugim dniu pielgrzymki ruchów i stowarzyszeń Franciszek odprawił uroczystą Eucharystię na Placu św. Piotra z okazji Zesłania Ducha Świętego. Papież zachęcił, by postawić sobie pytanie: czy jesteśmy otwarci na „Boże niespodzianki”? Czy jesteśmy odważni, aby wyruszyć na nowe drogi, jakie ofiarowuje nam nowość Boga? czy też może się bronimy, zamknęci w przemijających strukturach, które utraciły zdolność do gościnności?

Papież wskazał również Duch Święty zapewnia harmonię w Kościele między różnymi ruchami, charyzmatami. Tylko On może wzbudzić różnorodność, pluralizm,

wielość a jednocześnie sprawiać jedność. Przestrzegł przed zamykaniem się w swoich grupach. „Wspólne podążanie w Kościele, pod przewodnictwem pasterzy, posiadających szczególnie charyzmat i postugę, jest znakiem działania Ducha Świętego. Kościelność jest podstawową cechą dla każdego chrześcijanina, dla każdej wspólnoty, dla każdego ruchu. To Kościół niesie mi Chrystusa i prowadzi mnie do Chrystusa. Drogi paralelne są niebezpieczne. Kiedy pozwalamy sobie wykroczyć poza (proagon) naukę Kościoła i wspólnotę kościelną, i nie trwamy w nich, nie jesteśmy zjednoczeni z Bogiem Jezusa Chrystusa” podkreślił Ojciec Święty. Zachęcił, by postawić sobie pytanie: czy jestem otwarty na harmonię Ducha Świętego, przezwyciężając wszelki ekskluzywizm? Czy daję się Jemu prowadzić żyjąc w Kościele i z Kościołem?

Mówił m.in.: „Starożytni teologowie powiedzieli: dusza jest jak żaglowiec. Duch Święty jest wiatrem, który dmie w żagiel, aby mógł płynąć, a pchnięcia i tchnienia wiatru to dary Ducha Świętego. Bez Jego bodźca, bez Jego łaski nie posuwamy się naprzód. Duch Święty pozwala nam zobaczyć horyzont i popycha nas na egzystencjalne krańce, aby głosić życie Jezusa Chrystusa. Zadajmy sobie pytanie, czy mamy skłonność do zamykania się w sobie, w naszej grupie, czy też pozwalamy, aby Duch Święty otwierał nas na misję”.

A na zakończenie Mszy Papież dodał: „Dobiega końca to święto wiary, które rozpoczęło się wczoraj czuwaniem modlitewnym i zwińczone zostało dziś rano w Eucharystii. Jest to nowe Zesłanie Ducha Świętego, które przemieniło plac św. Piotra w Wieczernik pod otwartym niebem. Przeżyliśmy na nowo doświadczenie rodzącego się Kościoła, zjednoczeni na modlitwie z Maryją, Matką Jezusa (por. Dz 1,14). Także i my w różnorodności charyzmatów doświadczyliśmy piękna jedności, bycia jednym. A to jest dziełem Ducha Świętego, który nieustannie tworzy na nowo jedność Kościoła.

Chciałbym podziękować wszystkim członkom ruchów, stowarzyszeń, wspólnot i związków kościelnych. Jesteście darem i skarbem dla Kościoła! Dziękuję w sposób szczególnie wam wszystkim, którzy przybliżyliście do Rzymu z wielu części świata. Nieście zawsze moc Ewangelii! Nie lękajcie się! Zachowujcie zawsze radość i pasję do budowania komunii w Kościele! Niech z

wami będzie zawsze Zmartwychwstały Pan i niech was chroni Matka Boża! O. Stanisław Jaromi Za: www.swietostworzenia.pl

Poświęcenie klasztoru i kościoła salwatorianów w Witebsku

W wigilię niedzieli Zesłania Ducha Świętego, dnia 18 maja 2013 roku, odbyła się uroczystość konsekracji kościoła pw. Ducha Świętego w Witebsku oraz poświęcenie nowego domu zakonnego salwatorianów. Liturgii przewodniczył abp mińskomohylewski Tadeusz Kondrusiewicz.

W wydarzeniu wzięli udział: administrator apostolski diecezji witebskiej ks. prał. Franciszek Kisiel, administrator apostolski dla grekokatolików na Białorusi archimandryta Sergiej Gajek MIC, przełożony generalny Towarzystwa Boskiego Zbawiciela ks. Milton Zonta, konsultor generalny ks. Krzysztof Kowalczyk, prowincjał prowincji polskiej Salwatorianów ks. Piotr Filas, przełożony szwajcarskich Salwatorianów ks. Karl Meier, były generał ks. Andrzej Urbański dyrektor Salwatorińskiego Referatu Misji Zagranicznych ks. Mikołaj Markiewicz i inni goście oraz parafianie.

Parafia pw. Ducha Świętego powstała w roku 2000. Początkowo opiekę duszpasterską sprawowali w niej Salejtni, następnie księża diecezjalni, a od lipca 2008 Salwatorianie. Wspólnotą parafialną i pracami budowlanymi obecnie kieruje proboszcz ks. Tadeusz Kochanowicz SDS. Poświęcenia domu zakonnego Salwatorianów przylegającego do konsekrowanej świątyni dokonał ks. Milton Zonta

Za: www.sds.pl

O przywództwie w życiu zakonnym na spotkaniu Unii Przełożonych Generalnych

Kwestia przywództwa w życiu zakonnym znalazła się w centrum obrad Unii Przełożonych Generalnych męskich zakonów i zgromadzeń. Trwające w Rzymie zebranie odbywa się w nowej atmosferze, nie tylko ze względu na wybór Papieża Franciszka, ale i zmiany, jakie zaszły we władzach Unii.

Zarówno ustępujący przewodniczący abp Rodríguez Carballo, jak i nowy o. Nicolás podkreślili konieczność większego zaangażowania życia konsekrowanego w odnowę duchową, a zarazem w dawanie bardziej wyrazistego świadectwa Ewangelii. Przypomnieli jednocześnie, że „już robi się wiele dobrych rzeczy, ale można by

zrobić wiele więcej dzięki ściślejszej współpracy”. Jako platformę takiej wymiany doświadczeń wskazano m.in. prowadzenie przez zakony 19 rzymskich uczelni. Wskazano też, że większej współpracy w najbliższych latach wymagać będzie proces restrukturyzacji zgromadzeń zakonnych.

Na czele Unii Przełożonych Generalnych stoi obecnie o. Adolfo Nicolás, generał jezuitów. Zastąpił on w tej funkcji o. José Rodríguez Carballo, byłego generała franciszkanów, który został sekretarzem watykańskiej dykasterii ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego. Ta nominacja, jak stwierdził abp Rodríguez Carballo, może pomóc w zacieśnieniu współpracy między wspomnianą dykasterią a Unią, która jest ważnym elementem dialogu z życiem zakonnym. Za: Radio watykańskie

Światowa Konsulta Rodziny Salezjańskiej w Rzymie

W dniach 24-26 maja, w Domu Generalnym w Rzymie zgromadzili się przedstawiciele poszczególnych grup Rodziny Salezjańskiej na dorocznym spotkaniu Konsulty Światowej Rodziny Salezjańskiej. Głównymi tematami spotkania były: wstępna prezentacja Wiązanki 2014, poświęconej duchowości Ks. Bosko; obchody Dwustulecia; Dni Duchowości 2014 oraz wzajemna wymiana wiadomości w ramach poszczególnych grup.

Gdy chodzi o uczestników, na uwagę zasługuje obecność przełożonych generalnych i światowych odpowiedzialnych za poszczególne grupy Rodziny Salezjańskiej. Oprócz Przełożonego generalnego salezjanów byli obecni: s. Natanaela Bednarczyk, przełożona siostr św. Miachała Archanioła; s. Jesús Amelia Alvarado, przełożona córek Boskiego Zbawiciela; radczyni ds. Rodziny Salezjańskiej córek Maryi Wspomożycielki – s. Maria Luisa Miranda; prezes Stowarzyszenia Maryi Wspomożycielki – pan Tullio Lucca; odpowiedzialny światowy za ochotników Ks. Bosko – pan Liborio Scibetta; prezes byłych wychowanek córek Maryi Wspomożycielki – pani Paola Staiano; koordynator generalny świadków Zmartwychwstałego – pan Lello Nicastro oraz pani Noemi Bertola – koordynatorka światowa salezjanów współpracowników. W sumie zgromadziło się 35 osób, które reprezentowały 20 grup Rodziny Salezjańskiej.

Obrady rozpoczęły się piątkowego popołudnia powitaniem przybyłych przez ks. Adriano Bregolina, wikariusza Przełożonego Generalnego, i wstępną prezentacją uczestniczących grup. W sobotnie dopołudnie ks. Chávez przedstawił roboczą wersję tematu Wiązanki 2014 r., dziękując poszczególnym grupom za ich wielkie poczucie przynależności do Rodziny Salezjańskiej i życząc pomyślnej realizacji wspólnych projektów duszpasterskich i wychowawczych.

Zgodnie z życzeniem Przełożonego Generalnego, zostały uwypuklone najbardziej znaczące działania, jakie były udziałem Rodziny Salezjańskiej w sześcioleciu 2008-2014. Pośród nich znalazły się: mocne zaangażowanie Przełożonego Generalnego i jego wikariusza w animację Rodziny Salezjańskiej, liczebny wzrost grup, temat Wiązanki – jako element łączący Rodzinę Salezjańską, znacząca oferta w postaci Dni Duchowości oraz Karty Tożsamości Rodziny Salezjańskiej. Wskazano także na niektóre wyzwania: lepsze poznanie i pogłębienie, na poziomie inspektorialnym i lokalnym, Karty Tożsamości Charyzmatycznej Rodziny Salezjańskiej oraz animację Rodziny Salezjańskiej jako zadania charyzmatycznego.

W czasie “słówka na dobranoc” Przełożony Generalny zatrzymał się na postaci papieża Franciszka, który przemawia poprzez proste i głębokie gesty. Jest to papież, który, przedstawiając się jako biskup Rzymu, cieszy się wielkim poważaniem również ze strony osób niewierzących i głosi Kościół ubogi i służebny, który umieszcza w swoim centrum Chrystusa.

Sobotni i niedzielny dzień był znaczący kolejnymi prezentacjami różnych doświadczeń wychowawczo-duszpasterskich, które były udziałem poszczególnych grup w latach 2012-2013. W czasie Eucharystii niedzielnej Przełożony Generalny podkreślił centralne miejsce Trójcy Przenajświętszej w tożsamości Rodziny Salezjańskiej.

Kolejne spotkanie Konsulty Światowej Rodziny Salezjańskiej odbędzie się w roku przyszłym w dniach 30 maja – 1 czerwca. Rodzinę Salezjańską tworzy 30 grup kościelnych i zakonnych, osób konsekrowanych i świeckich, którzy dzielą charyzmat Ks. Bosko. Za: www.infoans.org

Pallotyni ofiarowują na własność Ruchowi Szensztackiemu jego Prasanktuarium

22 maja 2013 roku, Zarząd Prowincjalny Prowincji Najświętszego Serca Pana Jezusa niemieckich Księża Pallotynów, w czasie spotkania we Friedbergu podjął decyzję o ofiarowaniu Ruchowi Szensztackiemu jego Prasanktuarium, z okazji Roku Jubileuszowego 2014.

Międzynarodowa rodzina szensztacka z wielką radością i wdzięcznością przyjmuje dar Księża Pallotynów. Bezpośrednio przed Uroczystością Zesłania Ducha Świętego na nowo zostały podjęte rozmowy

pomiędzy Ruchem Szensztackim i Księżmi Pallotyńcami, w celu znalezienia optymalnego rozwiązania odnośnie Prasanktuarium i sytuacji w Dolinie Szensztat.

Wyrażamy naszą wdzięczność Bogu i Naszej Matce Bożej Trzykroć Przedziwnej i Zwycięskiej Królowej z Szensztat, że tak troskliwie towarzyszyła naszym modlitwom i prośbom w ciągu ostatnich dni i tygodni oraz przyczyniła się do tego, że otworzyły

się nowe drzwi i znalazło się dobre rozwiązanie. Wyrażamy naszą wdzięczność Rodzinie Pallotyńskiej za dar jedności w dziele św. Wincentego Pallotiego

Za: **Radio watykańskie**

Zapowiedzi wydarzeń

X Czuwanie modlitewne w intencji powołań i powołanych w Kalwarii Zebrzydowskiej

Zapraszamy do sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej na X Ogólnopolskie Czuwanie modlitewne w intencji powołań i powołanych. Odbędzie się ono 8/9 czerwca b.r. W tym roku czuwaniu będzie przewodniczył gość specjalny - Ks. Biskup Ignacy Dec, ordynariusz diecezji świdniczej. Idea czuwań nocnych o tym charakterze w Sanktuarium owocuje corocznym spotkaniem osób różnych stanów.

**X OGÓLNOPOLSKIE
NOCNE CZUWANIE**

Program czuwania:

- 18⁰⁰ – Rozpoczęcie czuwania
- Nabożeństwo do Najświętszego Serca Pana Jezusa
- 19⁰⁰ – Eucharystia – Za bł. Ignazego Dec
- 20⁰⁰ – Modlitwa różańcowa w intencji Matki Bożej Kolumbijskiej
- Apel Janogórski
- 21⁰⁰ – Adoracja Najświętszego Sakramentu
- Kompleta
- 22⁰⁰ – Koncert ewangeliczny odo ławieckiego
- 23⁰⁰ – Eucharystia w intencji s. Józefa Kana OMI
- Asana
- 2⁰⁰ – Droga Krzyżowa na biblijnych deskach
- Jutrznia
- 3⁰⁰ – Zakładzenie czuwania

w intencji powołań i powołanych
– Sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej

Czuwanie modlitewne prowadzi będą przedstawiciele różnych stanów,
Zgromadzeń Zakonnych i Seminarów Duchownych Polskich Diecezji

8/9 VI 2013

Zapraszają OO. Bernardyni

Uczestnicy, w modlitewnym zawierzeniu Bogu, będą dziękować za powołania do życia kapłańskiego, konsekrowanego i prosić Pana za powołanych oraz o nowe powołania w Kościele Chrystusowym.

Ojcowie Bernardyni

Informacje i zgłoszenia:

tel. (33) 876-64-80

e-mail: refpow@ofm.pl

Święcenia biskupie polskiego obłata u Eskimosów

W liczącej około 3 tys. mieszkańców osadzie eskimoskiej Rankin Inlet na Terytorium Nunavut w Kanadzie 30 maja odbędzie się uroczystość święceń biskupich pochodzącego z Jaworzynki w Beskidzie Śląskim o. Wiesława Antoniego Krótkiego OMI.

Uroczystość przyjęcia sakry biskupiej, która odbędzie się w miejscowym kościele kato-

lickim, będzie największym wydarzeniem w historii osady, będącej stolicą regionu Kivalliq. Bp Krótki zostanie ordynariuszem diecezji Churchill-Baie d'Hudson, największej w Kanadzie pod względem powierzchni.

Głównym konsekratorem będzie biskup-senior Churchill-Baie d'Hudson, Reynald Rouleau OMI, a współkonsekratorami: arcybiskup Keewatin-Le Pas, Murray Chatlain oraz biskup-senior Saint-Jérôme, Gilles Cazabon OMI.

Ks. Martin Rumik z miejscowej parafii pw. Matki Bożej zapowiada, że w uroczystościach udział weźmie około 600 osób, a po Mszy św., podczas której o. Krótki przyjmie sakrę biskupią, rozpocznie się festyn dla mieszkańców wioski oraz gości całego Terytorium Nunavut i innych zakątków Kanady. W Modlitwie uczestniczyć będzie około 15 biskupów z Kanady oraz nuncjusz apostolski w Kanadzie abp Pedro López Quintana.

Na uroczystości do Rankin Inlet wybiera się także mama biskupa-elekt, 79-letnia Anna Krótki z Jaworzynki, a wraz z nią siostra misjonarza z mężem.

Choć stolicą diecezji jest Churchill na uroczystość świeceń biskupich o. Krótkiego wybrano Rankin Inlet ze względu na dogodne położenie osady. Połowa jej populacji to katolicy. Podczas uroczystości ołtarz w kościele przyozdobią dekoracje typowe dla kultury eskimoskiej.

Biskup elekt od prawie 23 lat jest kapłanem na misyjnych terenach dalekiej Północy. Nominowany 16 lutego br. przez Benedykta XVI na ordynariusza diecezji siedmiokrotnie większej od Polski 48-letni oblat o góralskich korzeniach od lat pracuje wśród Eskimosów.

Biskup-elekt Wiesław Krótki urodził się 12 czerwca 1964 roku w Istebnej, wówczas na terenie archidiecezji katowickiej. Pochodzi jednak z pobliskiej Jaworzynki. Tu skończył szkołę podstawową. W 1979 roku wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego Misjonarzy Oblatów (OMI) w Markowicach. 7 września 1983 r. został przyjęty do nowicjatu tego zgromadzenia w Kodniu, a 8 września 1988 r. złożył pierwsze śluby zakonne. Przygotowywał się do kapłaństwa w latach 1985-1990 w Wyższym Seminarium Duchownym Misjonarzy Oblatów w Obrze i 19 czerwca 1990 roku otrzymał święcenia kapłańskie. Przełożeni wystali go od razu w tym samym roku na misje w północnej części Kanady.

Pracował duszpastersko wśród Eskimosów nad Zatoką Hudsona w Kanadzie. W latach 1999-2005 był przełożonym delegacji oblatów nad Zatoką Hudsona. Dotąd był proboszczem parafii pw. św. Stefana w Igloolik, jednej z najstarszych misji na tym terenie. Obsługiwał stamtąd jeszcze pięć innych misji na Ziemi Baffina: Sanerajak, Iqaluit, Pond Inlet, Nanisivik i Arctic Bay, przy czym te ostatnie są oddalone od Igloolik o 1000 do 1500 km. W 1996 roku otrzymał obywatelstwo Kanady. Potrafi komunikować się w języku inuktitut, którym posługują się Eskimosi zamieszkujący Nunavut i Terytoria Północno-Zachodnie.

Diecezja Churchill-Baie d'Hudson ma 2,3 mln km². Na jej terenie mieszka 33,5 tys. osób, z czego 9,5 tys. katolików. Posługę duszpasterską pełni tam 16 kapłanów zakonnych i 3 diecezjalnych.

Za: www.deon.pl

Lednicka jutrznia u grobu Św. Wojciecha

Młodzież zdążająca 1 czerwca nad Lednicę zatrzyma się w Gnieźnie, by pokłonić się patronowi Polski św. Wojciechowi i z jego relikwiami wyruszyć na czuwanie u źródeł chrzcielnych Polski. Z młodymi modlić się będą biskup pomocniczy gnieźnieński Krzysztof Wętkowski i arcybiskup senior Henryk Muszyński.

„Lednica i Gniezno to miejsca szczególne, związane ze sobą nie tylko historycznie, ale i duchowo. Pierwsze przypomina o chrzcie naszej Ojczyzny, drugie to gniazdo, z którego – jak mówił bł. Jan Paweł II – Polska rosła przez wieki. Miejsca te łączy pamięć i doniosłość wydarzeń, jakich były świadkami. Pośrednio łączy je także postać św. Wojciecha, którego męczeńska śmierć przypieczętowała chrzest Polski. Zapraszamy zatem młodzież, aby od św. Wojciecha i wspólnie z nim, pielgrzymowała do źródeł chrzcielnych Polski” – mówi bp Wętkowski.

Podobnie jak w ub. roku, młodzież zgromadzi się w katedrze gnieźnieńskiej o

godz. 10.00 i modlić się będzie Liturgia Godzin z uroczystości św. Wojciecha. Grupy wcześniej zgłoszone otrzymają identyfikatory z rezerwacją miejsc w sektorach na Polach Lednickich. Organizatorzy dysponują 1200 takimi wejściówkami. Zainteresowanie jest ogromne. Jak informuje ks. Marcin Kulczyński, większość wejściówek jest już zarezerwowana. Nie ma jednak przeszkód, by do Gniezna przyjechać bez wcześniejszego zgłoszenia.

Modlitwie młodych u grobu św. Wojciecha przewodniczyć będzie bp Krzysztof Wętkowski. Obecny będzie także arcybiskup senior Henryk Muszyński oraz kapłani i siostry zakonne towarzyszące młodzieży. Zabraknie niestety o. Jana Góry. Po zakończeniu Jutrni młodzież wraz z relikwiami św. Wojciecha wyruszy na Pola Lednickie, gdzie o godz. 17.00 rozpocznie się XVII Apel Młodych poświęcony ojcostwu.
Za: www.deon.pl

Zapowiedź „Roku Bł. Edmunda Bojanowskiego”

Do Sejmu trafił projekt uchwały wzywającej Sejm do ogłoszenia roku 2014 Rokiem bł. Edmunda Bojanowskiego, żyjącego w XIX w. pedagoga i społecznika, założyciela ochronek dla dzieci, twórcy zgromadzenia sióstr służebniczek.

Pod projektem uchwały „ustanawiającej rok 2014 rokiem Edmunda Bojanowskiego” podpisało się 34 parlamentarzystów Prawa i Sprawiedliwości. Informując, że w 2014 r. minie dwusetna rocznica urodzin Edmunda Bojanowskiego, uchwała przedstawia go jako prekursora nauczania przedszkolnego, filantropa, społecznika i patriotę. Rocznicą tą – podkreślono – „wpisuje się w obchody stulecia polskiego czynu zbrojnego, przypominając o różnych sposobach walki Polaków o zachowanie narodowej tożsamości”.

„Wielkopolski społecznik całe życie służył ochronie wartości narodowych i moralnych, dlatego też Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Edmund Bojanowski dobrze zasłużył się Polsce” – brzmi fragment projektu uchwały.

Bł. Edmund Bojanowski (1814-1871) urodził się w Grabonogu, małej wielkopolskiej wiosce oddalonej o kilka kilometrów od Gostynia. W rodzinie otrzymał wychowanie w duchu i tradycjach patriotycznych. Będąc

jednak słabego zdrowia, nie mógł walczyć zbrojnie o niepodległość ojczyzny, postanowił więc służyć jej codzienną pracą i nauką.

Zajmował się m.in. badaniem miejscowego folkloru, a poznając zwyczaje ludu polskiego dostrzegł pilną potrzebę szerzenia wśród jego najniższych warstw oświaty i wychowania moralnego. Z myślą o tym zakładał przy wiejskich szkołach czytelnie polskojęzyczne oraz udostępnił swoją prywatną bibliotekę. W 1845 r. otworzył pierwszą ochronkę dla biednych dzieci.

Podczas epidemii cholery kilkakrotnie nawiedzającej Wielkopolskę pod koniec pierwszej połowy XIX w., bez reszty oddał się opiece nad chorymi i sierotami. W 1849 r. otworzył w Gostyniu Dom Miłosierdzia, do którego sprowadził, za zgodą biskupa poznańskiego, siostry miłosierdzia. Oprócz opieki nad chorymi ów Instytut prowadził również przedszkole dla sierot, a także szkolił zawodowo dziewczęta m.in. na wychowawczynie w powstających ochronkach.

3 maja 1850 r. Bojanowski powołał do życia Bractwo Wychowawczyń Ochronek skupiające żeński personel pracujący w ochronkach, które stanowiło załóżek Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP. W 1855 r. zostało ono zatwierdzone przez arcybiskupa poznańskiego i gnieźnieńskiego Leona Przyłuskiego, a rok później powstał pierwszy nowicjat zgromadzenia w Jaszkanie koło Śremu. Jeszcze za życia założyciela siostry uzyskały pozwolenie na prowadzenie domów i ochronek w Galicji i na Śląsku.

W 1869 r. Edmund Bojanowski wstąpił do seminarium w Gnieźnie, ale zły stan zdrowia zmusił go do przerwania studiów. Ostatni rok życia spędził on na plebani przy sanktuarium Matki Bożej w Górze Duchownej. Tam również zmarł w opinii świętości 7 sierpnia 1871 r.

Pogrzeb Edmunda Bojanowskiego odbył się 11 sierpnia 1871 r. w Jaszkanie, a jego ciało spoczęło, zgodnie z życzeniem, w jaszkańskim kościele. W sierpniu 1930 r. jego doczesne szczątki zostały przeniesione do kaplicy pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w domu gałęzi wielkopolskiej Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP w Luboniu-Żabikowie koło Poznania.

W 1948 r. Zgromadzenie Sióstr Służebniczek rozpoczęło proces beatyfikacyjny swojego założyciela. Zakończyła go beatyfikacja Edmunda Bojanowskiego, dokonana przez Jana Pawła II 13 czerwca 1999 r. w Warszawie.
Za: www.deon.pl

Kolbiańska Szkoła Życia dla młodzieży

Modlitwa przy Ścianie Straceń i złożenie kwiatów w Celi Śmierci św. Maksymiliana w KL Auschwitz, msza św. w klasztorze sióstr karmelitanek bosych, trzy referaty nt. człowieka, szczęścia i wiary rozumnej oraz projekcja filmu „Cristiada” to plan zajęć jednodniowej „Kolbiańskiej Szkoły Życia”. Program adresowany do młodzieży szkół średnich powiatu oświęcimskiego zostanie zrealizowany 28 maja w ramach 32. Sesji Kolbiańskiej.

Uczestnicy „Kolbiańskiej Szkoły Życia” najpierw spotkają się w Państwowym Muzeum KL Auschwitz–Birkenau, aby o godz. 10.00 pomodlić się przy Ścianie Straceń za ofiary II Wojny Światowej i złożyć kwiaty w Celi Śmierci św. Maksymiliana Marii Kolbego.

Godzinę później w Auli Collegium sub Horologio Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu wysłuchają trzech prelekcji: red. Tomasza P. Terlikowskiego („Ojca Kolbego – pytania o człowieka”), ks. red. Jacka Pędziwiatra („Ojca Kolbego droga do szczęścia”) i kustosa Centrum św. Maksymiliana w Harmężach o. Piotra Cubera („Ojca Kolbego – wezwanie do wiary rozumnej”).

Po wykładach młodzi ludzie przejdą do kaplicy Sióstr Karmelitanek Bosych w Oświęcimiu, aby o godz. 13.30 uczestniczyć we mszy św. Po południu w Oświęcimskim Centrum Kultury o godz. 16.30 organizatorzy przewidzieli projekcję filmu „Cristiada”. To historia grupy kobiet i mężczyzn, z których każdy decyduje się na podjęcie największego ryzyka dla dobra swoich rodzin, wiary i przyszłości swojego kraju.

Organizatorami „Kolbiańskiej Szkoły Życia” są: Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, Centrum św. Maksymiliana w Harmężach, Starostwo Powiatowe w Oświęcimiu, Urząd Miasta Oświęcim, Oświęcimskie Centrum Kultury i Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. rtm. W. Pileckiego w Oświęcimiu. Sesja pod patronatem Starosty Powiatu Oświęcimskiego, Prezydenta Miasta Oświęcim i Związku Gmin Związanych z życiem św. Maksymiliana organizowana jest w przypadającą w tym dniu 72. rocznicę osadzenia o. Kolbego w KL Auschwitz. jms

NOWY NUMER JEZUICKIEGO „BYĆ DLA INNYCH”

Od 15 maja jest dostępny w sprzedaży podwójny numer kwartalnika „Być dla innych”, a w nim radość z odkrywania świata i duchowa satysfakcja płynąca z ciągłego zmierzania się z wyzwaniami zmieniającej się rzeczywistości. Wychowawcy i przywódcy, świeccy i duchowni, artyści sceny kabaretowej i wybitni absolwenci jezuickich szkół wskazują na aktualność ignacjańskiego wezwania do szukania Boga we wszystkim.

Ponieważ jezuickie wychowanie uznaje Boga za Autora całej rzeczywistości i twierdzi, że jest On obecny i działa w całym stworzeniu, dlatego wypracowany przez jezuitów model wychowania, a także model przywództwa, afirmuje radykalną dobroć świata. Najnowszy numer poświęcamy w całości ignacjańskiej „dobroci świata”.

Na stronach kwartalnika czytelnik znajdzie artykuły poruszające różne aspekty radości. Nie tylko tej związanej z poznawaniem świata, lecz także tej, która rodzi się w relacji. Szczególnie polecamy lekturę wspomnień artysty sceny kabaretowej Artura Andrusa. Dowiemy się od niego, jak

wiele radosnych, pogodnych chwil pamięta ze swoich lat szkolnych.

Prezentujemy czytelnikom kilka sylwetek absolwentów jezuickich szkół. Wśród nich, byłego ucznia brytyjskiego *Saint Ignatian College*, znanego reżysera filmów grozy, Alfreda Hitchcocka, a także Arthura Conana Doyle'a. Praktykowane w zakonie metody zarządzania mogłyby być z powodzeniem wykorzystane w dzisiejszych organizacjach świeckich. Co jest w nich atrakcyjnego? Czytelnicy dowiedzą się o tym z tekstów Chrisa Lowneya, autora książki *Heroiczne przywództwo*, oraz Alfreda Darmanina SJ, maltańskiego jezuita specjalizującego się w psychologii zarządzania. Zachęcamy do lektury.

Więcej na www.bycdlainnych.pl oraz www.arrupe.org

Kwartalnik do nabycia w salonach Empik i na www.mojeksiązki.otwarte24.pl.

Zachęcamy także do prenumeraty kwartalnika – w celu zamówienia prenumeraty prosimy o kontakt z redakcją pod adresem: biuletyn@arrupe.org. Kolejny numer poświęcony będzie wychowaniu do wrażliwości.

Odeszli do Pana

ŚP. KS. SZCZEPAN KRZYWOŃ (1927-2013) SDB

26 maja, w 86 roku życia, 64 roku ślubów zakonnych i 56 kapłaństwa, odszedł do Pana Ks. Szczepan Krzywoń, współbrat Inspektorii pw. św. Jana Bosko.

Urodził się 26.12.1927 r. w Siemianowicach Śląskich. Po ukończeniu nowicjatu w Kopcu, w latach 1948/1949, złożył pierwszą profesję zakonną 21.08.1949 r. Święcenia prezbiteratu przyjął 24.06.1957 w Krakowie.

Droga życia zakonnego:

1.08.1957–31.07.1958 – Oświęcim–Zakład, Instruktor w ZSZ.
1.08.1958 – 31.07.1960 – Środa Śląska, Duszpasterz, katecheta.
1.08.1960–31.07.1961 – Lubin, parafia NSPJ, Duszpasterz, katecheta.
1.08.1961–31.07.1964 – Kraków–Konfederacka, Duszpasterz, katecheta, student pedagogiki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

1.08.1964–31.07.1965 – Szklary Górne, Duszpasterz, katecheta.
1.08.1965–31.07.1970 – Jędrzychów,

Probuszcz.

1.08.1970–31.07.1972 – Grabów n/Prosną, Kapelan Sióstr Salezjanek.
1.08.1972–31.07.1988 – Marszałki, Duszpasterz, ekonom.
1.08.1988–28.02.1989 – Cieszków, Duszpasterz, katecheta.
1.03.1989–7.02.1999 – Kietrz, Kapelan Sióstr Franciszkanek.
8.02.1999–2013 – Sosnowiec, Praca duszpasterska.

Ceremonie pogrzebowe rozpoczną się w środę 29 maja o godz. 11.00 Mszą św. w kościele pw. św. Rafała Kalinowskiego w Sosnowcu. Dalsza część ceremonii odbędzie się na cmentarzu przy Alei Mireckiego.

Polecamy ks. Szczepana modlitwie współbraci. Za: www.salezjanie.pl

**Instrukcja dla osób zbierających podpisy poparcia na formularzach papierowych
Europejska Inicjatywa Obywatelska „Jeden z Nas”**

www.jedenznas.eu

1. Formularze do zbierania podpisów gotowe do druku można pobrać jako plik PDF na stronie www.jedenznas.eu. Należy na stronie głównej odnaleźć kolumnę „Ważne dokumenty”, kliknąć na „Formularze papierowe”, a następnie POLAND.

Bezpośredni link do formularza (przed drukowaniem należy go ściągnąć na dysk twardy komputera).
http://www.oneofus.eu/forms_paper_collection/POLAND.pdf

Formularz jest gotowy do druku na standardowej kartce A4 i **mieści maksymalnie 12 podpisów (choć z reguły osoby potrzebują więcej niż jedną linijkę, aby umieścić wszystkie konieczne dane)**

Podpisy jedynie na tych formularzach mogą być zaakceptowane – nie wolno na nich dokonywać najmniejszych zmian!

2. Aby właściwie wypełnić formularz wpisujemy kolejno imię/imiona, nazwisko/nazwiska, adres (może być poza Polską lub nawet UE), obywatelstwo polskie, osobisty numer identyfikacyjny (PESEL), data (akceptowane daty 30 stycznia do 31 października 2013 r.), podpis osoby (inne dane może pomóc wypełnić osoba zbierająca, z wyjątkiem podpisu!)

UWAGA: kratki na formularzu mają pomóc, nie należy się przejmować i w nich pisać, jeżeli ktoś ma dłuższe nazwisko czy adres. Chodzi o to, by dane były czytelne (szczególnie imię i nazwisko oraz PESEL)

Aby móc poprzeć inicjatywę trzeba mieć skończone **18 lat** i być obywatelem Polski. **Należy mieć przy sobie numer PESEL, który należy wpisać w rubrykę „OSOBISTY NUMER IDENTYFIKACYJNY”.**

Obywatele innych państw UE mogą poprzeć inicjatywę online na stronach: www.jedenznas.eu lub www.oneofus.eu

3. Po zakończeniu zbierania podpisów należy wysłać je na adres:

Polska Federacja Ruchów Obrony Życia
ul. Forteczna 3
61-362 Poznań
z dopiskiem „Jeden z Nas”

UWAGA! do każdej przesyłki należy dołączyć protokół zawierający następujące dane:

- **imię i nazwisko osoby/osób, która zbierała podpisy + kontakt** (np.: email, telefon, adres) – (inicjatywa ma obowiązek prawny prowadzić ewidencję osób zbierających – ich dane nigdy nie zostaną ujawnione czy przekazane osobom nieupoważnionym, a po zakończeniu zbierania zostaną komisyjnie zniszczone)

- **liczba zebranych podpisów w przesyłce** (pomoc dla organizatorów)

**Podpisy można zbierać do 31 października 2013 roku. Prosimy o wysyłanie podpisów na bieżąco.
W razie pytań lub wątpliwości prosimy o kontakt (DANE W STOPCE)**